

Barcelona, 29 d'a bril de 2004

DOCUMENT PER LA PONÈNCIA REDACTORA DE LA PROPOSTA DE LA REFORMA DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA.

El següent document neix com a resposta a la petició que ens va fer arribar el Molt Honorable President del Parlament de Catalunya, Ernest Benach i Pascual, perquè que la nostra organització donés a conèixer els seus plantejaments i les seves propostes en relació amb la revisió de la norma estatutària.

Ens plau ser part en aquest procés de concertació social que impulsa el Govern de la Generalitat i agraiem la possibilitat que ens dona als diferents agents socials per poder influir i participar en el futur marc normatiu i polític que regirà la nostra comunitat. Volem recordar que l'èxit en la implementació de les polítiques públiques de tot govern rau en l'acceptació d'aquestes per part dels diferents actors que conformen la societat, i com a tal, la FCONGD agraeix la possibilitat de participar-hi per plantejar el seu punt de vista i informar, especialment, sobre el seu àmbit d'actuació.

Vivim en un món de desigualtats extremes i de contrastos; la pobresa és el major problema d'aquesta societat mundial i sembla paradoxal pensar que científicament és molt fàcil solucionar-lo: el món no solament produeix aliment per proveir la població humana diversos cops, sinó que mai, a la història de la humanitat, s'havia produït tanta riquesa per habitant. I per què no es resol? A causa del sistema de poder actual. Aquest fet ha de fer adonar-nos que cal canviar el sistema de poder imperant, perquè des de la convicció i la responsabilitat, els governs puguin influir en el panorama mundial, també Catalunya. Un cop més, i en relació amb aquesta última idea, ens plau poder ser partícips d'un estil de govern que, esperem, impliqui i aportï, encara que sigui en petita mesura, un nou estil de governar el món.

El següent document sintetitza les opinions sobre el qüestionari que se'n s va adjuntar i exposa la visió que la FCONGD manté en aquest sentit.

1.- El reconeixement de Catalunya com a nació, dels seus elements simbòlics i culturals i de la plurinacionalitat de l'Estat.

La història de Catalunya ens mostra com una nació, un país sense autonomia política sempre és un país a l'ombra. És per això que Catalunya, millor que ningú, ha d'entendre que totes les nacions i tots els països, especialment aquells més desfavorits, han de poder decidir per ells mateixos, han de poder gaudir del Sol i gestionar-lo en favor seu com millor creguin.

Catalunya ha de defensar la sobirania de tots els estats, la integritat i independència política de tots ells, tal com ho ha fet per ella mateixa fins assolir l'estat actual. El nostre govern ha de prendre una posició clarament contrària a totes les relacions de dominació d'un país sobre un altre i també d'explotació, on un estat viu a costa de l'empejorament d'un altre.

La memòria històrica de Catalunya ha de ser font de responsabilitat per evitar casos com el d'Equador, on el 0,11% de la població controla la terra productiva i on el 75,4% de les famílies no són propietàries o tenen menys de 5 hectàrees. Ha de rebutjar situacions com la que pateix Bolívia, que posseeix més terra productiva que, per exemple, França, però que és un país on existeix fam.

Desenvolupament humà i autonomia política van lligats i això ho sap molt bé Catalunya per pròpia experiència. Cal que ara el nostre país prengui consciència i compromís que existeixen altres països que, com Catalunya en el seu temps, estan lluitant per ser responsables de les seves decisions. La memòria ha de ser el factor més important perquè Catalunya recolzi aquestes iniciatives.

D'acord amb el posicionament internacional de la FCONGD som partidaris del dret a l'autodeterminació per tots els pobles, inclòs el català.

2.- La inclusió d'una declaració de dret i deures

L'EAC del 1979 és fruit d'un moment històric que res té a veure amb l'actual. El concepte de globalització i com les persones estan afectades en la seva vida diària per les relacions internacionals és radicalment nou. Mostra d'això és que ni en la mateixa Constitució espanyola, ni en el nostre Estatut d'Autonomia s'esmenta en cap moment la paraula "Europa", fet que avui dia no deixa de cridar l'atenció per la rellevància que ha adquirit en la darrera dècada. A diferència, però, de la Norma espanyola, l'Estatut de Catalunya no recull en el seu articulat un catàleg de drets. Aquest fet comporta que en aquesta qüestió, l'ordenament espanyol actui com a supletori del català ja que en ell existeix un buit. És necessari que en el nou articulat que regirà Catalunya consti un catàleg de drets, així com que s'elabori un pròleg on figurei l'assumpció de la Declaració dels Drets Humans i els pactes signats per les NN.UU.

Des de la FCONGD es vol posar atenció en la qüestió de drets i deures en relació al concepte de ciutadania. A la societat actual impera un concepte limitat de ciutadania on els immigrants no són subjectes dels mateixos drets que els ciutadans nacionals. Des de la nostra associació s'aposta per l'apertura del concepte de ciutadania i per l'establiment d'un veritable catàleg de drets i deures universal per tots els que hi viuen a territori català. Consideraríem molt positiu que l'Estatut fes seva la "Convenció Internacional dels Drets de tots els Treballadors Migratoris i de llurs Familiars" (Resolució 45/158, de 18 de Desembre de 1990. Entrada en vigor l'1 de Juliol de 2003). Caldria assumir el dret de vot dels residents estrangers, com a mínim a les eleccions

municipals, així com solucions pels “sense papers” que viuen entre nosaltres i l’eradicació de les discriminacions que aquests pateixen.

Més enllà, entenem també que no només són els ciutadans i ciutadanes subjectes de drets i deures, entenem que també la pròpia Generalitat és un actor subjecte de dret i, continuant amb la qüestió que ens ocupa, no pot escapar a la realitat que l’envolta. Vivim en un continent sense fronteres, en un món cada cop més unit per les comunicacions i els sistemes de informació. Les relacions entre països han sofert un increment exponencial en aquests darrers temps i el govern de la Generalitat ha de ser-ne conscient. En un marc de futura constitució europea i on les Nacions Unides han d’erigir-se com veritables protagonistes internacionals estimem oportú que el Govern de Catalunya es faci reso dels diferents acords que en aquest sentit s’han pres i que l’afecten directament com agent i actor de la societat internacional que és.

Parlem que el futur marc normatiu que regirà la nostra comunitat no faci ulls clucs a resolucions de les NN.UU com la 55/2 de 13 de Setembre de 2000 en relació a la Declaració del Mil·leni. Catalunya ha de començar a caminar també a nivell internacional i ser garant de drets universals no només al seu territori. L’esmentada Declaració aposta per cimentar un món més pacífic, pròsper i just partint de la base que la situació actual de desigualtat al món és responsabilitat col·lectiva de tots els estats i nacions (també de Catalunya), entén que s’ha de potenciar la igualtat, dels Drets Fonamentals i l’equitat, en especial respecte els més vulnerables. Per tant, en consonància amb les NN.UU, Catalunya ha de promoure la pau i el dret internacional, la llibertat, la solidaritat, la tolerància i valors com la pau, la seguretat i desenvolupament sostenible. Per cimentar aquests valors i fer-los propis de la nostra societat creiem adient plasmar-los en el preàmbul de la nova norma estatutària.

Tal com estableix la Llei de Cooperació al Desenvolupament, aprovada pel mateix Parlament de Catalunya, la solidaritat i la cooperació amb els més desfavorits ha de ser un principi rector de les iniciatives polítiques catalanes. És per això que considerem que el Govern i l’Estatut s’han de posicionar i defensar genèricament els vuit punts fruit de la Declaració del Mil·leni a la que abans fèiem esment. Entenem que

els objectius de desenvolupament de Catalunya també han de poder ser extrapolables a altres regions. Aquests objectius són:

- 1) Reduir la pobresa extrema i la fam. Tanmateix establir les prioritats de l'acció de Catalunya sobre si és més adient combatre la pobresa o la desigualtat.
- 2) Aconseguir l'ensenyament primari universal. El desenvolupament d'una societat passa per l'eradicació de l'analfabetisme.
- 3) Potenciar el paper de la dona i promoure la igualtat entre l'home i la dona. Facilitar l'adopció de mecanismes d'acció positiva que discriminin en sentit positiu els grups més desfavorits.
- 4) Reduir la mortalitat dels infants menors de cinc anys.
- 5) Reduir la mortalitat materna
- 6) Reduir la propagació de malalties, especialment la SIDA i el paludisme.
- 7) Garantir la sostenibilitat del medi ambient
- 8) Apostar per una associació mundial per al desenvolupament, amb objectius en matèria d'assistència, comerç i alleujament del deute (sense oblidar que la FCONGD està a favor de l'abolició del deute).

La realitat jurídica de Catalunya com a Comunitat Autònoma provoca que el Govern de la Generalitat no tingui tots els mitjans legals (competències) necessàries per satisfer aquestes demandes, però no podem escapar al fet que Catalunya és part d'un estat i que influeix en les decisions que aquest pren. No podem obviar tampoc que l'actualitat política d'Espanya i Catalunya genera un clima ideal pel diàleg i la negociació i el consens, també en qüestions de drets i deures, i especialment, en tot allò que la comunitat internacional i les NN.UU pretenen portar a terme. Si Catalunya vol

ser un actor important a nivell internacional, el seu crèdit passa per l'assoliment dels criteris i recomanacions internacionals, també en matèria de solidaritat i cooperació.

És deure de tota nació desenvolupada vetllar per la pau i seguretat mundial. Catalunya forma part d'un estat productor d'armament militar, sobretot lleuger (el més abundant i difícil d'eradicar) i per tant convidem al Govern de Catalunya a que tracti aquest aspecte i promogui la pau i la solidaritat entre pobles, així com que accepti explícitament els diferents tractats internacionals de pau i desarmament.

En aquest sentit veuríem molt positivament que l'Estatut d'Autonomia pogués incloure en el seu articulat una declaració explícita de renúncia incondicional de Catalunya a la guerra i a l'ús de la violència militar i les forces armades com a instruments polítics i a treure d'ells cap benefici, en la mateixa línia que ja recollia la Constitució de la II República espanyola i que recullen altres textos constitucionals.

3.- La regulació més àmplia de les institucions polítiques i dels símbols propis

4.- L'articulació entre la Generalitat i els ens locals

5.- La modificació i la incorporació de competències

A nivell general, resulta evident que la societat catalana demana majoritàriament un increment substancial del seu nivell d'autogovern, que ha de traduir-se en l'assumpció de noves competències en camps específics. A més, cal que aquestes competències es regulin de tal manera que s'impedeixin, al màxim, possibles intromissions per part de l'Estat.

Tal com es deia al punt 2 d'aquest document la FCONGD entén que el nivell competencial de la generalitat de Catalunya és limitat i que no té discrecionalitat absoluta per influir en totes les demandes que aquest text presenta. També és cert, però, que la dinàmica política catalana dona possibilitat d'afectar i participar en les iniciatives estatals, així com de presentar projectes i peticions al govern central. Parlem doncs, que existeixi un clar compromís per part de les institucions catalanes de configurar un mapa de negociació constant i fluida amb les Corts espanyoles, que al cap i a la fi són les institucions actualment competents en matèria de relacions internacionals (art 149.1.3 CE), en matèria de comerç exterior (art 149.1.10 CE) o de deute extern (art 149.1.14 CE).

El Govern de la Generalitat no pot obviar que la realitat política mundial el porta a pronunciar-se i intervenir davant de problemes internacionals, i per tant, hauria d'ampliar-se el marc de competències.

En aquesta línia, Catalunya ha de poder optar a gestionar els seus propis projectes a l'exterior, i per tant, caldria obrir un debat amb l'estat espanyol per tal de descentralitzar alguns àmbits de les relacions internacionals, especialment en el tema de la cooperació per al desenvolupament i la defensa de la pau. El fet que Catalunya no tingui els compromisos propis d'un estat ens permet, en aquest cas, actuar més en la defensa de principis de NN.UU i de la població dels països empobrits.

6.- La participació de la Generalitat en institucions estatals (Senat, Tribunal Constitucional, Consell General del Poder Judicial, entre altres) i en organismes i empreses estatals de caràcter socioeconòmic. I 7.- La previsió d'instàncies estables de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes

Com ja hem esmentat, la voluntat de la FCONGD és l'establiment de canals fluidos i efectius de comunicació entre Govern català i institucions espanyoles. L'àmbit de la cooperació i el desenvolupament requereix d'una voluntat ferma des dels països emissors d'ajuda, és per això que demanem que les iniciatives preses des de Catalunya i que han cristal·litzat en l'elaboració de la Llei de Cooperació i de l'Agència de Cooperació impregnin les institucions espanyoles. Es feina de la Generalitat i de les relacions que estableixi amb institucions estatals la dinamització del camp del desenvolupament per països empobrits, tal com així ho expressa la Llei de cooperació. Des de l'acció unitària i el principi de solidaritat (reconegut a la CE) s'han de potenciar acords amb empreses de moralitat reconeguda. L'autonomia i l'èxit d'un país passen per la pressa de responsabilitat i aquest fet també s'estén al tipus d'empreses que participen conjuntament amb institucions públiques. No podem recolzar iniciatives de cooperació i desenvolupament a tercers països on empreses espanyoles i catalanes actuen en règim d'explotació. La cooperació no pot solventar aquells greuges que les nostres mateixes empreses generen a altres països.

8.- La presència de la Generalitat en la unió Europea i els organismes internacionals

Avui dia Catalunya no és un actor polític a nivell internacional. Diferents informes com el "Napolitano", "McCornick" o el mateix informe de la CALRE han apostat per la creació de regions especials en el marc de la UE i pel reconeixement de les regions fortes en el sí de la organització supraestatal, però la realitat és que Catalunya es troba lluny de països com Alemanya (amb un observador permanent per gestionar els assumptes que són d'interès dels *lands* a Brussel·les) i d'altres que també

tenen mecanismes de participació explícits. Catalunya posseeix únicament un organisme pseudo-oficial dins Europa com és el Patronat Pro-Europa, caldria doncs, potenciar la participació de Catalunya dins la UE per poder, si més no, tenir veu i vot en els assumptes que involucren el nostre país.

Entenem que l'actual formació de la voluntat de l'estat en matèria europea deixa de banda les regions autonòmiques que el formen. Les institucions europees s'han anat nodrint de competències que els diferents estats li han cedit. Si la UE decideix sobre qüestions que afecten directament a la nostra societat és lògic demanar que la nostra comunitat tingui el dret d'influir en les decisions que a nivell europeu es prenguin. Altres regions de països com Alemanya, Bèlgica o la mateixa Itàlia posseeixen mecanismes de participació en la presa de voluntat dels seus estats i alhora participen directament, ja sigui com observadors o amb presència conjunta amb representants estatals en el sí de les institucions europees. La incorporació de les directives i els reglaments europeus en territori català ha de ser fruit de la col·laboració i la coresponsabilitat, més que no pas de la imposició. Demanem doncs, en primer lloc, que l'estat espanyol activi els mecanismes existents per la participació de les diferents regions que el formen en matèries que són del seu interès directe; i en segon lloc, que sigui voluntat primordial del Govern d'aquest país posar èmfasi en la crítica i el redisseny dels canals de participació, presència i votació dins la comunitat europea.

També hem de ser conscients que a nivell europeu no només podem fer reclamacions de major participació institucional. Catalunya és regió capdavantera en aquest continent, i com a tal té responsabilitats vers la resta de regions. Si Catalunya vol ser un actor important a nivell internacional, el seu crèdit passa per l'assoliment dels criteris i recomanacions internacionals, també en matèria de solidaritat i cooperació. És per això que defensem que la importància i el paper que des de la UE es doni a Catalunya depèn en un alt grau de l'adopció dels criteris i responsabilitats que adoptem. El nostre país s'ha d'avançar als temps actuals i no anar a remolc de la seva situació jurídica, a més, s'hauria d'estudiar la possibilitat de representació o col·laboració de Catalunya amb els diferents organismes de NN.UU. Si el comportament de Catalunya és paral·lel al que tots els estats legalment constituïts haurien de tenir, el rèdit del nostre

país augmentarà qualitativament, així com la importància que a nivell internacional se'ns doni.

Concloem, doncs, que l'adopció explícita de resolucions i criteris internacionals com els derivats, per exemple, de la ronda del Mil·leni, o l'adopció de la "Convenció Internacional del Dret de tots els Treballadors Migrants" (actualment només signat per països emissors i no receptors d'immigrants) donarà a Catalunya un prestigi i reputació que no només satisfarà els seus ciutadans, sinó que crearà la consciència internacional de qui és Catalunya, de com és Catalunya, i del paper que en matèria mundial pot jugar en un futur no llunyà.

9.- Els elements d'un sistema de finançament amb més suficiència financera

Els sistema financer català ha de ser suficient i autònom per tal de garantir el desenvolupament de la comunitat pròpia i poder ser partícip en altres projectes de desenvolupament exteriors. Ja des de 1982 va haver una campanya estatal de Justícia i Pau que va comprometre els partits polítics que, un cop celebrades les eleccions, s'assoliria el criteri del 0,7% del PIB per destinar-ho a cooperació i desenvolupament. L'any 2004 encara queda pendent aquesta assignatura i esperem que una major voluntat política, com han dit els representats dels partit de l'actual Govern català durant la campanya electoral de 2003, ajudi a impulsar definitivament la iniciativa del 0,7.

Els compromisos actuals fan referència als impostos o el pressupost gestionat des de Catalunya. Donat que el 0,7 es refereix sempre al PIB seria necessari establir mecanismes que, mitjançant impostos gestionats des de la Generalitat o transferències, permetessin que Catalunya administrés un percentatge significatiu del 0,7 del PIB català, que entenem no hauria de ser inferior al 0,35.

La FCONGD vol fer esment a d'altres temes també relacionats amb el sistema fiscal i econòmic de Catalunya. En primera instància només esmentar que el 97% de la ciutadania d'aquest país està a favor de la condonació del deute extern a països en vies de desenvolupament. El govern català ha de facilitar la incorporació a la dinàmica internacional d'estats que destinen tots els seus recursos a retornar el deute adquirit i no al seu propi desenvolupament.

La FCONGD també es vol fer ressò d'un tema capdalt de la realitat internacional que també afecta Catalunya. La globalització ha de ser marc de referència pels nous plantejaments polítics que s'impulsen des del nostre govern. La Generalitat ha de promoure la participació del seu territori en aquest procés que s'ha obert de mundialització. Tanmateix, ha de ser conscient que els fluxes d'inversions Nord-Sud han anat disminuint (d'un 30,6% al 1967 a un 23,4% al 1991) i que l'actualitat econòmica mundial tendeix a una regionalització de l'activitat econòmica en tres blocs: Amèrica – UE – Àsia, representats per tres hegemonis com són els EUA, Alemanya i el Japó. La majoria de productes importats provenen de països desenvolupats, només el 5,5% provenen de països subdesenvolupats. Catalunya ha de potenciar el seu paper en el nou marc internacional però també possibilitar que altres regions del món participin de la mundialització i del nou sistema econòmic capitalista vigent. Aquest compromís ha de ser un principi de l'activitat econòmica catalana.

La política econòmica rectora de la Generalitat ha de ser conscient que la situació actual no és sostenible. Els subsidis agrícoles que després s'utilitzen per fer *dumping* internacional haurien de ser eliminats, és a dir, no s'haurien de poder exportar als països empobrits productes que hagin estat subvencionats. Tanmateix la iniciativa catalana ha d'anar en el sentit de donar suport al comerç just per tal d'eleva els mínims ètics de l'economia de mercat i de les pràctiques empresarials dominants.

Continuant amb aquesta darrera reflexió veiem com si a Àfrica, Est asiàtic, Sud Àsia i Amèrica Llatina s'incrementés la seva quota d'exportacions en un 1% (via redissenyant el sistema econòmic dels països desenvolupats) els ingressos resultants podrien lliurar de la pobresa a 128 milions de persones i només a l'Àfrica es generarien

70.000 milions de dòlars, aproximadament 5 vegades més del que el continent percep en concepte d'ajut. Aquestes dades mostren com les relacions econòmiques dels països avançats són ineficients i que no sempre la millora d'un ha d'anar en detriment de l'empitjorament de l'altre, insistim doncs, en que un redisseny del sistema econòmic, també de Catalunya, fa més eficient la societat avançada i dona més oportunitats i qualitat de vida a les societats menys avançades.

Per acabar, una última reflexió. Nosaltres partim de la idea que el ritme de consum actual en els països avançats no es pot generalitzar a la resta de països ja que el planeta no seria capaç de suportar-ho. Donem suport, doncs, a l'impuls de mesures que potenciïn els productes ecològics i, en general, el consum responsable.